

[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_002-25#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002-25#Text).

7. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

**Дар'я ЛАВРЕНКО**

старший викладач кафедри  
теорії держави та права  
Дніпровського державного  
університету внутрішніх справ

## **ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ: ПРОБЛЕМИ УЗГОДЖЕННЯ НОРМОТВОРЧОЇ, ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ ТА ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Сучасна правова держава ґрунтується на визнанні людини, її прав і свобод найвищою соціальною цінністю, що передбачає необхідність створення ефективних механізмів їх забезпечення та захисту. Водночас формальна наявність правових гарантій не завжди означає їх реальну дієвість. Вирішальне значення для практичного втілення принципів верховенства права, пропорційності та правової визначеності має рівень розвитку юридичної техніки, яка виступає своєрідним «мостом» між ідеями права та їх конкретним втіленням у норми, процедури й правозастосовні рішення. Саме юридична техніка визначає якість права як такого – його зрозумілість, логічність, узгодженість і здатність ефективно захищати права людини.

Юридична техніка являє собою систему засобів, прийомів і правил підготовки, викладу, тлумачення та реалізації правових норм, спрямованих на досягнення точності й передбачуваності правового регулювання. Вона пронизує всі стадії правового процесу – від створення норм до їх практичного застосування [1]. На етапі нормотворення юридична техніка забезпечує чіткість волевиявлення законодавця, зрозумілість формулювань і відсутність суперечностей у змісті правових актів. Недосконала законодавча техніка – одна з головних причин виникнення колізій, правових прогалин і неоднозначного тлумачення, що часто призводить до обмеження чи порушення прав людини [2]. Тому якість правотворчого процесу безпосередньо впливає на рівень гарантування прав і свобод людини, оскільки від точності юридичної форми залежить ефективність правозастосування.

Проблемою української нормотворчості є відсутність системного підходу до уніфікації стандартів юридичної техніки, що призводить до фрагментарності законодавства, перевантаження правової системи частими змінами та нестабільності правового регулювання. Закони часто містять нечіткі, оціночні поняття, які залишають надмірний простір для дискреції

посадових осіб, що порушує принцип правової визначеності. Відповідно удосконалення юридичної техніки правотворення має базуватись на поєднанні національних традицій правотворчості з європейськими стандартами, сформованими практикою Європейського суду з прав людини, де акцент робиться на передбачуваності, стабільності та прозорості правових норм.

Не менш важливим аспектом є інтерпретаційна діяльність, яка забезпечує єдність розуміння та застосування права. Саме від якості тлумачення залежить, чи зможе норма права виконувати своє призначення—бути ефективним інструментом захисту прав людини. Тлумачення є складним інтелектуальним процесом, що потребує високої культури юридичного мислення та володіння технікою тлумачення, яка включає граматичні, логічні, системні, телеологічні та порівняльно-правові методи. Відсутність узгодженості у підходах до тлумачення норм породжує правову невизначеність, що суперечить принципу верховенства права [3]. Саме тому надзвичайно важливо гармонізувати інтерпретаційні підходи національних судів із практикою ЄСПЛ, забезпечивши однакове розуміння змісту правових норм у контексті захисту основоположних прав і свобод.

Якість юридичної техніки тлумачення також визначає ефективність правозастосовної діяльності. Правозастосування є завершальним етапом реалізації права, де юридичні норми перетворюються на конкретні управлінські, судові чи адміністративні рішення. На цьому етапі юридична техніка проявляється у формі документів, структурі актів застосування права, процедурних стандартах та аргументації рішень. Високий рівень юридичної техніки у правозастосуванні передбачає не лише дотримання формальних вимог закону, а й здатність забезпечити змістовну справедливість і баланс між приватними та публічними інтересами. Порушення техніко-юридичних принципів під час застосування норм може призвести до свавілля, зловживань владою або дискримінаційних рішень, що безпосередньо загрожує реалізації прав людини.

В умовах цифровізації державного управління та впровадження автоматизованих систем правозастосування питання юридичної техніки набуває нових вимірів. Використання інформаційних технологій у судочинстві, адміністративних процедурах і правоохоронній діяльності потребує створення чітких алгоритмів, які враховують принципи пропорційності, недискримінації та захисту персональних даних. Юридична техніка має адаптуватися до цих викликів, забезпечуючи прозорість, підзвітність і передбачуваність у роботі цифрових систем, що впливають на права людини.

Ключовою проблемою залишається відсутність належної узгодженості між трьома рівнями правової діяльності – нормотворенням, інтерпретацією та правозастосуванням. Закони часто приймаються без урахування реальної практики їх застосування, тоді як судова інтерпретація нерідко віддаляється від початкового задуму законодавця. Це призводить до розриву між правовою

теорією та практикою, що негативно впливає на стабільність правового середовища та ефективність захисту прав людини. Для подолання цієї проблеми необхідно впровадити єдиний стандарт юридичної техніки, що застосовуватиметься на всіх етапах правового процесу, а також забезпечити постійну комунікацію між нормотворчими, судовими та виконавчими органами влади. Важливою умовою підвищення якості юридичної техніки є формування професійної культури правників, здатних мислити не лише в межах формальної логіки, а й у контексті цінностей права [4]. Освіта у сфері юридичної техніки має включати поглиблене вивчення методів правотворення, правил законодавчої техніки, стандартів тлумачення та принципів правозастосування, спрямованих на забезпечення гідності, свободи й безпеки людини.

Отже, юридична техніка є системоутворювальним чинником ефективності правового регулювання та реального забезпечення прав людини. Вона визначає не лише якість права, а й рівень довіри суспільства до правової системи в цілому. Узгодження нормотворчої, інтерпретаційної та правозастосовної діяльності має стати стратегічним напрямом розвитку правової держави. Системне підвищення стандартів юридичної техніки, впровадження ризикоорієнтованих і технологічних підходів до правотворення та правозастосування сприятимуть формуванню стабільного, передбачуваного й гуманістичного правового порядку, у центрі якого перебуватиме людина як носій гідності, прав і свобод.

#### **Список використаних джерел**

1. Лавренко Д.О. Функціональна панель юридичних конструкцій. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 3. С. 64-68. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.10>.
2. Лавренко Д.О. Юридична конструкція та її види в комплексі елементів законотворчої техніки. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 6. С. 64-68. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.164> С. 975-978.
3. Кулініч О.О. Методологічні аспекти юридичної техніки у правотворчості та правозастосування. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 3. С. 142-146. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.19>.
4. Сердюк І. А. Зміст поняття правотворчої діяльності в інтерпретації розробників проекту закону України «Про правотворчу діяльність». *Реалії та перспективи розбудови правової держави в Україні та світі: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Суми, 26 травня 2023 р.). Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2023. С. 18-21.